

Rozwój funkcji wzrokowych, słuchowych, nabywanie umiejętności matematycznych dziecka 3-, 4-, 5- letniego.

Percepcja wzrokowa uczestniczy prawie we wszystkich działaniach człowieka . Odpowiedni poziom percepcji wzrokowej umożliwia dziecku: naukę czytania, pisanie, wykonywanie zadań arytmetycznych oraz rozwinięcie innych umiejętności wymaganych od niego w trakcie uczęszczania do szkoły. Percepcję wzrokową powinniśmy stymulować u wszystkich dzieci, gdyż im więcej będą one miały doświadczeń tym lepiej i szybciej będą się do nich odwoływały, a co za tym idzie zminimalizujemy ryzyko powstawania deficytów rozwojowych.

Rozwój percepcji wzrokowej u dzieci w wieku przedszkolnym :

Dziecko 3 – letnie:

- rozpoznaje i nazywa barwy podstawowe;
- układa obrazki i figury w konturach;
- składa samodzielnie obrazek z 2 części;
- wypowiada się na temat treści prezentowanych obrazków: wymienia widoczne na nich osoby i przedmioty: tu pies, tu mama, udziela jednowyrazowych odpowiedzi dotyczących treści obrazka;
- dobiera 2 takie same lub różniące się jednym szczegółem obrazki;
- porównuje 2 obrazki, dostrzega w nich zawarte wyraźne różnice;
- zauważa, który z prezentowanych 3 obrazków został zasłonięty lub schowany;
- łączy przedmioty z ich kształtami prezentowanymi w postaci cienia.

Dziecko 4 – letnie:

- analizuje treść obrazka, wypowiada się na temat jego treści, opisuje treść obrazka, wymieniając czynności osób i proste relacje przestrzenne: kot stoi na płocie, pani gotuje itp.;
- potrafi dostrzec co najmniej 4 szczegóły, którymi różnią się 2 prezentowane ilustracje;
- układa obrazek pocięty na 2-4 części (zależy to od indywidualnych rozwojowych możliwości dziecka);
- potrafi zauważyć zmiany w układzie 3-4 obrazków lub przedmiotów, np. określa, który przedmiot zmienił położenie, którego obrazka brakuje;
- zauważa brakujące elementy w obrazkach i dorysowuje je;
- tworzy dowolne kompozycje według wzoru oraz własnej inwencji;
- konstruuje z klocków budowle według podanego wzoru.

Dziecko 5 – letnie:

- opowiada treść obrazka i dokonuje interpretacji jego treści – potrafi zauważyć i opisać cechy postaci i przedmiotów;
- odpowiada na pytania dotyczące treści obrazka podczas krótkiej jego prezentacji;
- potrafi odgadnąć, o którym obrazku opowiada osoba dorosła;
- rozpoznaje treść obrazka na podstawie jego fragmentów;
- zauważa różnice w obrazkach, które różnią się co najmniej 6 szczegółami;
- dostrzega zmiany w układzie elementów;
- posiada umiejętność rozpoznawania takich samych symboli i znaków graficznych;
- składa według wzoru i bez wzoru obrazki składające się z wielu części o różnych kształtach;
- buduje konstrukcje trójwymiarowe według wzoru i inwencji własnej.

Dzieci o obniżonej koordynacji wzrokowo – ruchowej przejawiają trudności w:

- posługiwaniu się podstawowymi narzędziami i przedmiotami codziennego użytku;
- rysowaniu (silnie przyciska ołówek i kurczowo go trzyma);
- niechętnie układa loteryjki, puzzle, ma trudności z układaniem historyjek obrazkowych;
- wykonuje rysunki schematyczne o ubogiej treści
- prawidłowym trzymaniu piłki i rzucaniu do celu;
- utrzymaniu równowagi przy staniu na jednej nodze;
- przejawiają niezgrabność w grach i zabawach ruchowych, mają trudności z zaplanowaniem ruchu;
- wykonywaniu takich czynności jak: wycinanie, naklejanie, lepienie;
- obsłudze siebie, np. w ubieraniu się;
- nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami w trakcie zabaw i gier terenowych;
- w nauce pisania i czytania.

Nieprawidłowe funkcjonowanie zmysłu wzroku może być także spowodowane przez zaburzone procesy integracji sensorycznej.

Wśród wielu przyczyn można wyróżnić jedną, która ma największy wpływ na przebieg rozwoju koordynacji wzrokowo – ruchowej (przyjmując, że u dziecka nie stwierdzono uszkodzeń struktury biologicznej organizmu), a mianowicie **zaniedbanie środowiska**. Może być ono spowodowane zbyt małą stymulacją dziecka, niezapewnieniem mu odpowiedniej ilości bodźców; ale także zbyt dużą nadopiekuńczością rodziców – wyręczanie w czynnościach życia codziennego lub ograniczanie aktywności fizycznej.

Rozwój funkcji słuchowych:

Dziecko odbiera informacje jakie do niego docierają za pomocą zmysłów. Jednym z najważniejszych zmysłów jest słuch. Zaburzenie słuchu niekorzystnie wpływa przede wszystkim na rozwój mowy, ale także na postrzeganie świata czyli rozwój poznawczy dziecka. Rozwój percepcji słuchowej uwarunkowany jest dojrzewaniem układu nerwowego, ale także stymulacją dźwiękową.

Dziecko 3 – letnie:

- określa kierunek, z którego dochodzi dźwięk;
- identyfikuje dźwięki pochodzące z najbliższego otoczenia;
- łączy obrazki z prezentowanym dźwiękiem.

Dziecko 4 – letnie:

- wyklaskuje prosty rytm;
- umie odszukać i nazwać przedmioty wydające dźwięki;
- dokonuje podziału zdań na wyrazy;
- podejmuje próby dzielenia wyrazów na sylaby;
- odnajduje obrazki, których nazwy tworzą rymy.

Dziecko 5 – letnie;

- powtarza prezentowane rytmy;
- odtwarza rytmy według podanego wzoru graficznego;
- potrafi wybrać spośród kilku przedmiotów 2 wydające taki sam dźwięk;
- dokonuje podziału zdania na wyrazy, porównuje długość zdań, przelicza ilość wyrazów w zdaniu;
- dzieli wyrazy na sylaby, przelicza sylaby i porównuje długość wyrazów;
- dokonuje syntezy sylabowej wyrazu;
- wyodrębnia głoski w wyrazach – rozpoznaje i nazywa głoski w nagłosie (na początku), w wygłosie (na końcu).

U dzieci o obniżonym rozwoju percepcji słuchowej mogą występować trudności

- w rozumieniu trudniejszych instrukcji i poleceń słownych;
- w zapamiętywaniu, powtarzaniu trudnych wyrazów i dłuższych zdań;
- ubogi zasób słów;
- w tworzeniu zdań i dłuższych wypowiedzi;
- w zapamiętywaniu ciągów słownych;
- opóźniony rozwój mowy;
- występowanie wad wymowy;
- trudności i nieprawidłowości w różnicowaniu dźwięków mowy;
- problemy podczas dokonywania analizy sylabowej i głoskowej wyrazów.

Rozwój umiejętności matematycznych

Rozwój umiejętności matematycznych zaczyna się już w bardzo wczesnym okresie życia dziecka. Dzieci w wieku przedszkolnym poznają świat i rządzące nimi prawa w ramach własnych doświadczeń. To one dają możliwość tworzenia pojęć, rozumienie zjawisk czy przewidywania zdarzeń. W toku własnej aktywności dzieci nabywają odporności emocjonalnej, która jest tak potrzebna w wielu sytuacjach. **Rodzice dzieci przedszkolnych mają wiele możliwości, aby dziecko: przeliczało, porównywało, segregowało. Ten okres w życiu dziecka trzeba jak najbardziej wykorzystać do nauki logicznego myślenia, orientacji w przestrzeni i czasie.** Podejmując wiele działań, pokazujemy dzieciom, że są aktywności, które wymagają dłuższego skupienia uwagi, systematyczności, czy też zachowania pewnych reguł. Wszystko to w przyszłości zaprocentuje lepszym funkcjonowaniem dziecka i rozwijaniem jego kompetencji matematycznych.

Dziecko 3- letnie:

- wskazuje i nazywa części ciała na sobie i innych oraz na zabawkach;
- rysuje głownogi;
- zna cechy wyglądu chłopca / dziewczynki;
- posługuje się pojęciami: na, pod, obok, za, itp.;
- dostrzega ciągłość powtarzającego się rytmu;
- odtwarza usłyszany rytm przez: klaskanie, tupanie;
- potrafi nauczyć się rymowanego wiersza na pamięć;
- łączy prostą przyczynę ze skutkiem;
- wie, jakie jest poprawne zachowanie;
- umie złożyć proste, kilkuelementowe puzzle;
- wyodrębnia przedmioty do przeliczania;
- posługuje się pojęciami dużo / mało;
- liczy na palcach;
- zauważa różnice – co nie pasuje do zbioru.

Dziecko 4 – letnie:

- wskazuje i nazywa położenie przedmiotów stosunku do własnego ciała;
- potrafi zaplanować czynności;
- rysuje prosta postać na polecenie;
- rysuje postać człowieka w sposób rozbudowany;
- koncentruje uwagę;
- rozumie następstwa czasu dzień / noc;
- rozumie czynności i ich skutki;
- układa krótkie historyjki obrazkowe;
- przelicza wyodrębnione przedmioty;
- posługuje się liczebnikami;
- pokazuje liczbę elementów na palcach;
- dobiera konkretna liczbę przedmiotów na polecenie;
- porównuje obiekty: dostrzega różnice i podobieństwa;
- zauważa co się zmieniło, co nie pasuje;
- buduje sensowne wypowiedzi;
- porównuje liczbę elementów;
- segreguje przedmioty ze względu na : wielkość, kolor, kształt.

Dziecko 5 – letnie:

- jest świadome swojego ciała u siebie i innych, nazywa jego części;
- porównuje swój wygląd i innych;
- rozumie pojęcia kierunków od osi ciała (na lewo, prawo, bok, tył, przód itp.);
- naśladuje ruchy ciała drugiej osoby;
- przyjmuje punkt widzenia drugiej osoby;
- koncentruje uwagę na zadaniu;
- zauważa pojawiające się sekwencje;
- zauważa, kontynuuje rytm w opowiadaniach, wierszach, wierszach;
- dostrzega stałość w organizacji dnia;
- rozumie następstwa czasu dnia i nocy, pór roku;
- układa kalendarz;
- rozumie konsekwencje nierozsądnych zachowań;
- potrafi ustalić przebieg zabawy;
- zastanawia się nad przyczynami i skutkiem wydarzeń;
- potrafi ustalić, które zmiany są odwracalnie nieodwracalne;
- układa wieloelementowe puzzle;
- dodaje i odejmuje na konkretach, palcach i zbiorach zastępczych (liczmanach) w zakresie 0-10;
- rozdziela przedmioty według liczby;
- grupuje przedmioty ze względu na funkcje;
- dostrzega stałość elementów w zbiorze;
- porównuje liczbę obiektów;
- posługuje się liczebnikami porządkowymi;
- posługuje się pojęciami: dłuższy, krótszy, taki sam itp.;
- mierzy długość krokami – stopa za stopą;
- określa kształt przedmiotów;
- układa mozaiki geometryczne;
- rozumie sens gier planszowych.

Każde dziecko rodzi się wszechstronnie uzdolnione, z pełną możliwością rozwoju we wszystkich kierunkach, potencjalną inteligencją, zadatkami na rozwijanie twórczości, oraz dużym talentem społecznym. Trzeba, zatem stworzyć mu możliwość maksymalnego rozwoju. To my dorośli, rodzice i nauczyciele powinniśmy odgrywać znaczą rolę w zapewnieniu im pełnej samorealizacji.

Opracowała: Maria Chamarowska

Na podstawie książki: „Terapia pedagogiczna w przedszkolu z elementami integracji sensorycznej wyd. Forma”